

SZÍV ERNŐ

Kedves Bognár Péter,

tudod, amikor én definiálni szoktam az írói helyzetemet, mert helyzete az van mindenkinél, ugye?, már hogy miféle kerékkötője lennék az irodalomnak, azt szoktam volt mondani, rétegíró. És puszi. Ezt olyan másnak mondom, aki nem ismeri a nevet. Darvas Iván. Fogalma sincsen, miért süt rám a napocska, és miért vár rám a hideg, repkényfutotta temetőföld. Sok ilyen pácienssel találkozom. Rétegíró, mondom, és fölmentést adok neki, miközben magamnak is. Nem köteles ismernie az efféle szótolvajt és lélekharangozót, énnekem meg nem szabad elvárnom, hogy tudjon rólam. És nem is várom el. Csakhogy mindig és mindig megkérdezik aztán, hogy de miket írsz. Illendőségből sorolom. Hát az elég soknövényű kertecske, ugye. Csönd. Nem tud mit mondani szegény. Ezt csak azért mondtam el, mert annyira emlékeztem arra a jelenetre, amikor egy elég neves másik író, azt mondta neked egy ünnepi összefüggésben, hogy most olvastalak. Üldögéltem a közeletekben egy dögös limonádéval. Szívószál is. Nem mondott semmit, csak fikszált téged ez a másik író, olvastalak. Ennyi. Olvastalak. Te válaszoltál valamit mosolyogva, nem is zavartan, inkább könnyedén, ja. Az jó, ha olvastál. A hallgatásból kiderül, hogy az a másik író nem igen kedvelte a te új (2022) regényedet, *hajózni kell, élni nem kell*, ollé, de végül annyit mégis megjegyzett, mintegy áthidalva a hirtelen támadt zavart, szeretem a humorodat. Ez jó. Hely híján összefoglalok, mint egy nyakkendő pártszónok. Hogy gondolom. Rólad gondolom azt, Péter, hogy te vagy az, akinél kevesebben tudják, mit lehet és kell a magyar irodalommal kezdeni ma, hogyan ildomos a tradíciót, a formák bűvös határait átvarázsolni, hogyan lehet megbontani napellenzős rögzültséget, a fölpenészedett hagyomány és a klasszikus elitcsicsérgést hozzápasszintani ahhoz, ami jellegzetesen és végzetesen magyar. Ugye, hogy nem lenne világ irónia nélkül. A teremtés még csak humoros, itt-ott, amott. Az irónia az emberrel születik, és nem is túl hamar, nyilván az írásbeliség és a képi ábrázolás bizonyos szintű fejlettsége kell hozzá. Az irónia Isten helyett van, ő legfeljebb vicces tudott lenni bizonyos válságos helyzetekben, az élet is egy vicc, a halál is az, ahogy írunk, írók akarunk lenni, nahát az milyen vicces, tényleg, de ha odatesszük a kiskacagáshoz az iróniát, egyszerre csak a gomb nehezebb lesz, mint a kabát. Mon Dieu. A humor csőlátással bír. Az iróniának önlátása van, ami néha, értem én, szinte elviselhetetlen. Ilyen vagyok, ilyenek vagyunk. Jobb, ha tudjuk? Igen, jobb. Ez az új regényed, és lám milyen a regények sorsa, mióta olvastam, és ennek már vagy fél éve, nap mint nap eszembe jut. Sok olyat olvasok, amiért olvasás közben lelkesedem. Aztán elfújja őket a világcúg. Nyitva hagyták az úr ablakát. Ez meg, ez a te regényed, maradt. Itt dolgozik bennem most is. Nem hagy békén. Munkás regény volt, nem könnyen adta magát. Hol az alföldi falukép, hol a hatalmas daráló, hol a ponty, hol a görögöket idézgető, nyomozásba fogó faluőr jut az eszembe. A mélyszövegű irónia, ami nem csak belengi, de meg is alapozza a történet egészét. Aztán egyszer csak láttam a vonaton, egy alföldi legényest csattogó vonaton!, apukám, hogy más is olvassa. Egy figyelmes hölgy. Úgy örültem, de tényleg, mintha megértett volna bennünket! A világ, te, meg az irónia. (A jó, a rossz és a...)